

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States.

Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1963, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 276. — ŠTEV. 276.

NEW YORK, MONDAY, NOVEMBER 24, 1930. — PONDELJEK, 24. NOVEMBRA 1930

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII

DELAVSKA ZVEZA ZA ODPRAVO 18. AMENDMENTA

TRIMILIJONSKA ORGANIZACIJA BO PREDLOŽILA 1. DECEMBRA KONGRESU SVOJE ZAHTEVE

Nova organizacija ima svoje člane po vseh delih Združenih držav. — V Washingtonu je vodstvo. Z odpravo prohibicije bi takoj dobilo poldrugi milijon nezaposlenih delo. — Če ne bo dobila Wickershamova komisija nadaljnjih vsot, se bo morala raziti.

Predsednik Delavske Federacije v državi New York, John Sullivan, je izjavil, da se je ustanovila delavska organizacija, ki ima nad tri milijone članov po vseh delih dežele.

Njeno vodstvo se nahaja v Washingtonu in se imenuje "National Labor Legislative Committee for Amendment of the Volstead Act". V imenu je izražen tudi cilj organizacije, namreč izprememba prohibicijske postave. Tozadevna zahteva bo predložena kongresu, ko se bo sestal h kratkemu zasedanju dne 1. decembra.

Upravni tajnik je že imenovan, do tam bodo te dni strokovne zveze izvolile delegate, ki se bodo sestali v zveznem glavnem mestu ter skušali prodreti s svojimi zahtevami.

Mr. Sullivan je izjavil, da bo "National Labor Legislative Committee" uvedel po vseh Združenih državah obširno agitacijo ter predložil dne 1. dec. kongresu svoj program, kako bi bilo mogoče odpraviti osemnajsti amendment, oziroma modificirati suhaške postave.

Po mnenju Sullivana ne more ta zahteva zadeti na gluha ušesa.

Komitej je prepričan, da bi z odpravo prohibicije dobilo takoj najmanj poldrugi milijon brezposelnih delo, kar bi v veliki meri pospešilo povratek prosperitete.

Nova organizacija je bila ustanovljena na tajnem sestanku predsednikov različnih mednarodnih delavskih organizacij in predsednikov državnih in krajevnih strokovnih organizacij.

V nji so praktično zastopane vse strokovne organizacije te dežele.

Newyorški republikanski kongresnik La Guardia je izjavil: — Ako ne bo Wickershamova komisija predložila kongresu nikakih konstruktivnih priporočil, bo treba glasovati, naj se ji ne da na razpolago nobenega denarja več. V tem slučaju bi ponehalo njeno delovanje samo od sebe.

Dne 6. decembra se bodo v New Yorku vršile skušnje za nove prohibicijske uradnike. Dosedaj je proglašanih skoro šest tisoč kandidatov.

VELIK VIHAR V FRANCIJI

Deževje in viharji po severnem delu Francije in Angliji. — Trije ribiči utonili. — Poplava v Walesu.

PARIZ, Francija, 23. novembra. — Danes malo po polnoči se je pojavil nad Parizom grozen vihar. Iz vseh delov mesta prihajajo poročila, da je opaka, ki je padala s streh, poškodovala dosti ljudi.

Vihar se je pojavil tudi ob času, ko so ljudje prihajali iz gledališč. Poiskali so zavetja v kavarneh, ki so bile pa kmalu prenapolnjene.

Podoben vihar je divjal nad vso severno Francijo. Veter in deževje aike.

ta povzročila veliko škodo. V Lisleux so vse ceste preplavljene. PONSLELHELI, Wales, 22. nov. — Polja in ceste v severnem delu Walesa so preplavljene. Proti večeru je nastal tako grozen vihar, da so se hiše majale v temeljih in da so se ljudje bali, da se bodo prušile nad njimi.

SMRT SLAVNEGA DUNAJ- SKEGA ZDRAVNIKA

DUNAJ, Avstrija, 22. novembra. — Danes je umrl tukaj v starosti 78 let profesor dr. Ernst Fuchs, svetovno slaven očesni zdravnik. Rojen je bil na Dunaju. Nekaj let je bil vseučiliški profesor na belgijski univerzi v Luebtich, pozneje pa na dunajski kliniki. Spisal je obširno delo "Vzroki in preprečba slepote" ter "Nauk o zdravljenju oči". Obe knjigi sta prevedeni v vse kulturne jezike.

ZA BOLJŠE DELAVSKE POSTAVE

Delavska Federacija v Pennsylvaniji bo predložila napreden program glede delavstva.

PHILADELPHIA, Pa., 22. nov. — Organizirani delavci Pennsylvanije bodo predložili zakonodaji v tej sezi napreden program, v katerem bodo zahtevali predvsem omejitev ustavnih povelj, odpravo "yellow dog" kontraktov ter delovanja zakonov v premogovni ter kovinski industriji.

Nadalje bodo zahtevali: Ureditev zavarovanja za starost, boljše delavske ter odškodninske postave in krajsi delovnik za ženske in otroke. To je objavil Fred Lautwasser, ki je član Delavske Federacije.

Nadaje bodo zahtevali, naj se preprope kontrakte med delodajalci ter delavci, v katerih je slednjim prepovedano pristopiti k unijam ali delavskim organizacijam.

Vsi ovađuhi bosov bi bili prisiljeni registrirati se kot taki. Ženske ter otroci, stari manj kot osemnajst let, naj bi delali samo po osem ur na dan.

Za manj kot osemnajstletne naj bi bosi predložili v vsakem slučaju vladne certifikate, kar je že sedaj postava, a se kapitalisti le redkokdaj brigajo zanjo.

Tudi mladoletni in oni, ki delajo na farmah bodo morali biti registrirani, čeprav so bili dosedaj izvezti.

Slehermi bi moral pohajati šolo do šestnajstega leta.

Glede odškodninske postave zahtevajo naj se uveljavijo posebne sklade za poškodovane ter dvojno odškodnino za poškodovane otroke, ki so bili nepostavno nameščeni.

Nadalje zahtevajo neomejeno zdravniško pomoč ter oskrbo v bolnici.

Tedenska odškodnina naj bo zvišana od \$16 na \$20.

DOSTI ŽRTEV ZAMETOV NA ZAPADU

Severozapad je presenelila zgodnja zima. — Od povsod poročajo o veliki materialni škodi.

CHICAGO, Ill., 22. novembra. — Sneg je pokril velik del države, ki leže v ravnini severnega Zapada.

Pri tem se je završila žaloigra, ki ni imela k sreči nikakih zlih posledic.

Štirideset oseb je bilo dva dni zaprtih v majhni koči, pet milj od Mandan, North Dakota.

Med njimi so se nahajale tudi ženske ter otroci. Treba je bilo velikega snežnega pluga, da so jih oprostili.

Vseh teh štirideset je zapustilo svoje avtomobile, ko jih je presenel velik sneg.

Bežati so morali v koč, kjer so našli vsaj malo zavetja pred snegom.

Medtem pa se je posrečilo zopet uveljaviti promet v obsežnem ozemlju.

Škoda je bila v splošnem velika.

To je bil največji snežni vihar, kar jih je doživela North Dakota v zadnjih 22 letih. Telefonska družba poroča, da je bilo v državi polomljenih najmanj 5000 telefonskih drogov.

Snežni vihar je zahteval dve človeški žrtvi.

NAJNOVEJŠA ITALIJANSKA NESRAMNOST

BEOGRAD, Jugoslavija, 22. nov. — Iz Zadra poročajo, da je zapovedal prefekt 3000 tamošnjim Jugoslavanom, ki še niso italijanski državljani in ki nočejo izdajati za Italijane, naj zapuste Zader do 31. decembra. Njihovo lastnino bo vlada zaplenila.

ČEVLJI ZA BREZPOSELNE

Slika je bila vzeta v newyorškem policijskem glavnem stanu, kjer deli policija nezaposlenim čevlje.

ANGLIJA PRED VELIKO KRIZO

Vlada je imenovala razsodišče, obstoječe iz sedemnajstih članov, da preprečijo krizo v premogovni industriji.

LONDON, Anglija, 22. novembra. — Vlada je danes objavila, da so bili imenovani člani narodne industrijske komisije, kojih naloga je, preprečiti pretečo krizo v premogovski industriji.

V to komisijo spada enajst zastopnikov premogarjev in šest lastnikov, čeprav je zveza lastnikov pred kratkim izjavila, da se ne bo udeležila nikakih posvetovanj komisije. Položaj je skrajno težaven.

Delodajalci zahtevajo skrajno plač istočasno z uveljaviteljem novega delavskega tedna dne 1. decembra.

Vpotev pridejo okraji južnega Walesa in škotska premogovna polja.

Zaenkrat še ni jasno, kako bo mogoče preprečiti to krizo.

LEVINE SE JE OBRNIL NA AMERIŠKE OBLASTI

WASHINGTON, D. C., 22. nov. — Državni departament objavlja, da so se odvetniki Charlesa K. Levina, ki je zaprt na Dunaju zaradi poskušnega ponarejanja denarja, obrnili na tamošnje ameriško poslanstvo in prosili za izpričevalo, da ni bil Levine v Združenih državah nikdar kaznovan. Državni departament je izročil tozadevno prošnjo justicnemu departamentu in guberniju države New York, Rooseveltu.

LITVINOV JE ŽE SIT ŽENEVSKIH RAZPRAV

ŽENEVA, Švica, 23. novembra. — Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da bo Maksim Litvinov, načelnik sovjetske delegacije, na pripravljani razorožitveni konferenci, v ponedeljek odpotoval od tukaj. Njegovo mesto bo prevzel Anatole Lunacarski.

VAŽNI DOKUMENTI SO IZGINILI

PARIZ, Francija, 22. novembra. — Danes je izzvala v zbornici veliko senzacijo vest, da je neznankom izginila listnica finančnega ministra Reynauda, v kateri so se nahajali jako važni dokumenti.

VELIK POTRES V ALBANIJI

TIRANA, Albanija, 23. novembra. — V okolici Valone ob Jadranskem morju je uničil močan potres sedem vasi. Petdeset oseb je bilo usmrtenih, nad dvesto pa ranjenih. Dva tisoč ljudi je brze strehe. Potres je trajal dvajset sekund.

PROTIVERSKA GONJA BOLJŠEVIKOV

LENINGRAD, Rusija, 20. novembra. — Katedrala sv. Izaka, ki je bila ena najslavnejših katedral v Rusiji, je dala sovjetska vlada izpremeniti v protiverski muzej. Tam, kjer je bil prej glavni oltar, je sedaj velika platnena stena, na kateri kažejo protiverske slike.

ADVERTISE
in "GLAS NARODA"

JUVELIR UMORJEN IN OROPAN

Policija išče dva osumljenca, ki sta se polastila draguljev v vrednosti nekako \$30,000.

SPRINGFIELD, Mass., 22. novembra. — Petinštiridesetletnega polnika z dragulji, Nathana Sachsa, so našli danes popoldne umorjenega v njegovi sobi.

Umorili so ga v hotelu Charles banditi, ki so pobegnili z demanti ter drugimi kamni v vrednosti 30 tisoč dolarjev.

Truplo Sachsa so našli v kopalni sobi nekako eno uro po završenem umoru.

Policija išče dva moža, ki sta zapustila hotel malo po izvršenju umora.

Gostje opisujejo moža kot stara nekako 35 let. Poudarjajo, da je bilo opaziti na ovratniku enega sledove krvi.

Sachs, kojega newyorški naslov je na Maiden Lane, je došel v hotel šele prejšnjega dne.

Po izpovedi nekega odjemalca, ki ga je obiskal tekom popoldneva, je imel Sachs dragoceno zbirko safirjev, biserov ter nevedenih demantov, ki so bili vredni več kot \$30,000.

To zbirko pa pogrešajo, vsled tega je jasno, da gre za roparski umor. Truplo je našla hotelska uslužbenka Mary MacDonald.

V žepu žrtve so našli denar in dve žepni uri nedotaknjeni. Očividno je bil Sachs pobit na tla, predno so ga ustrelili.

Soglasno z zadnjimi poročili, so našli hotelski uslužbenici v desetem nadstropju, kjer je stanoval, raztresenih 41 demantov.

PREDSEDNIK CERRO STVORIL NOV KABINET

Delavski nemiri so dovedli do odstopa ministra. — Vojaštvo v Talari. — Novi kandidat bo pod vplivom ameriških kapitalistov.

LIMA, Peru, 22. novembra. — Kot se je izvedelo danes, so odstopili ministri kabineta, ki je bil ustanovljen pod vodstvom provizoričnega predsednika Sanchez Cerra po strmoglavljenju vlade Leguije.

Ministri so odstopili radi svoje politike napram inozemskim interesom, posebno pa ameriškim.

Ministri so objavili, da je sedaj čas razpustiti vojaški kabinet ter vrniti vlado civilistom.

Izvedelo se je, da se je branil minister za notranje zadeve, Jimenez, zastopati interese ameriških kapitalistov na stroške peruvijskih delavcev v Cerro de Pasca okraju.

Ko so večer izbruhli novi nemiri v Talara okraju, kjer pridobivajo petrolej inozemci, je prišlo do krize, ker niso hoteli ministri izdati nobene odredbe proti inozemcem.

Medtem so dospeli v petrolejski okraj vladne čete, da ustrahujejo delavce, ki štejejo nekako 7000 mož ter prete s stavko.

Danes je sestavil Cerro nov kabinet, ki bo bolj dovteten za njegove želje ter bolj udan poveljem ameriških kapitalistov.

RUSKO ŽITO ZA RUSIJO

LONDON, Anglija, 23. novembra. — Daily Telegraph poroča, da je Rusija poslala zadnji teden v Anglijo nad šest milijonov bušljev pšenice. Nadalje pošiljave bodo sledile še pred Božičem.

Neglede kje živite, v Kanadi ali Združenih Državah

je pripravno in koristno za Vas, ako se poslužujete naše banke za obrestonosno nalaganje in pošiljanje denarja v staro domovino.

Naša nakazila se izplačujejo na zadnjih poštah naslovljencev točno v polnih zneskih, kakor so izkazani na pri nas izdanih potrdilih. Naslovljenci prejmejo toraj denar doma, brez zamude časa, brez nadaljnjih potov in stroškov.

Posebne vrednosti so tudi povratnice, ki so opremljene s podpisom naslovljencev in žigom zadnjih pošt, katere dostavljamo pošiljateljem v dokaz pravičnega izplačila.

Enake povratnice so zelo potrebne za posameznike v slučaju nesreče pri delu radi kompenzacije, kakor mnogokrat v raznih slučajih tudi na sodnji v stari domovini.

Nastopni seznam Vam pokaže, koliko dolarjev nam je začasno potreba poslati za označeni znesek dinarjev ali lir.

V Jugoslavijo		V Italijo	
Din	\$	Lir	\$
500	9.40	100	5.75
1000	18.80	200	11.50
2000	37.60	300	16.80
2500	46.25	500	27.40
5000	91.50	1000	54.25
10,000	181.80		

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Pristojbina znaša 60 centov za vsako posamezno nakazilo, ki ne presega zneska \$30.—, za \$35.— 70 centov, za \$40.— 80 centov, za \$45.— 90 centov, za \$50.— \$1.—, za \$100.— \$2.—, za \$200.— \$4.—, za \$300.— \$6.—.

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih, lirah ali dolarjih, dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nam plamenim potom sporazumete glede načina nakazila.

Najna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino 75 centov

SAKSER STATE BANK

220 EASTLAND STREET NEW YORK, N. Y.
Telephone Barclay 0330 — 0331

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne prištevajo. Denar naj se blagovito pošilja po Money Order. Pri spreminjanju kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovila.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3378

ANGLIJA IN INDIJA

Ko se bo ločila skupna pot, po kateri stopata Anglija in Indija, se bo približal ta največji imperij vseh časov najtežji krizi v svoji zgodovini.

Angleški dominijski so že dobili popolno enakopravnost z materinsko deželo, ki bo v bodočnosti zavzemala sama le dominijski status.

Vsled tega bodo Kanada, Irska in drugi deli angleške imperije tako neodvisni kot so Združene države.

Kot vse kaže, mora dobiti Indija dominijski status ali bo pa izbruhnila revolucija v nji.

Že dolga leta Anglija le s težavo kroti Indijo, dočim je začela zadnje pomlad odprta revolucija dvigati svojo pretečo glavo.

V Londonu, kjer zboruje angleško-indijska konferenca, zahtevajo vsi zastopniki Indije, brez izjeme, dominijski status.

Edina razlika v zahtevah indijskih domačinov je stopnja zahtevane indijske neodvisnosti.

Indijci in muslimani, vladujoči principi in navadni ljudje, vztrajajo trdno pri svoji zahtevi, da mora biti konec sedanjega stanja.

Po mnenju konservativnih princiev bi enakopravnost z dominijsko zadostovala, drugi pa prerokujejo, da bo tekla kri v potokih, če ne dobi Indija popolne suverene vlade.

Bistroumni Angleži pravijo, da je Anglija izgubila že dva svoja imperija, vsled česar naj dobro premisli predno izgubi še tretjega.

Amerika je bila prvi angleški kolonialni imperij, ki se je odepil od Anglije. Sledila je Kanada z drugimi dominijski. Zdaj je pa Indija na vrsti. Četrti angleški imperij je raztresen po vsem svetu.

Navzlic temu pa meri nad tri milijone kvadratnih milj, večji je kot so Združene države in ima istotoliko prebivalcev kot Združene države.

Četrti angleški imperij tvorijo: Angleška Vzhodna Afrika, Angleška Zapadna Afrika, Angleški Sudan, Roddezia in drugi teritoriji v Afriki.

V Ameriki je razen Kanade Nova Fundlandija, Bahamsko otočje, angleška Zapadna Indija, Angleški Honduras, Guiana in Falkland otočje.

Nadalje ima Anglija še drugo poset v Oceaniji, v Vzhodni Indiji, pri Hongkongu in drugod.

To je še nerazvit imperij, ki čaka angleške pomoči, da se prične razvijati.

Produkcija zamore najraznovrstnejše stvari ter prekrbeti Angleže z zadostnimi surovinami, dočim bo nudi lo naglo naraščajoče prebivalstvo nov in dobičkanosen trg za angleško blago.

GROZNA RODBINSKA TRAGEDIJA

Te dni pretresa vasjo Malinov na Češko-slovaškem vest o grozni rodbinski tragediji. Mlad, ljubo-sumen mož je v zaslepljenosti zadavil svoje štiri otroke, ustrelil ženo in nevarno ranil v samomornem namenu še sebe. Predno je nameril revolver nase, je hotel ustreliti še sosedo, kar se mu ni posrečilo.

Petkratni morilec je 33letni zidar Piderman. Troletni so bili stari od 4 do 9 let. Zločin je bil izvršen zvečer, ko so bili otročki še v postelji. Piderman je počakal, da so zaspali, potem je pa vsem po vrsti zadrnil vrat. Po groznem delanju je odšel iz hiše k sosedu, kjer je bila njegova žena v gibanju. Potegnil je iz žepa revolver in ustrelil večkrat po njej. Mladec je v svoji senci in v pravi tahi da se je razkvarjal na soletu.

Sgrudila. S tem pa morilec še ni bil zadovoljen. Pomeril je na sosedo, ki je pa v zadnjem trenutku skočil skozi okno in se tako rešil. Videč, da sosedo ne more zadeti, je nameril revolver proti sebi in se težko ranil v prsa.

Sosed je hitel na vso moč obvestiti orodnike, ki so kmalu prispele in prepeljali težko ranjeno ženo v bolnico, kjer so jo takoj operirali. Toda vse prizadevanje zdravnikov rešiti ji življenje, je bilo zaman. Nesrečnica je kmalu po operaciji umrla. Morilec sam je ranjen sicer težko, toda nevarnosti ni, da bi umrl. Vozok grozne rodbinske tragedije je ljubečumnost. Piderman je zapustil oporoko, v kateri pravi, da mu je sosed zapelel ženo in da tega ni mogel prenesti.

Dopisi.

Farrell-Sharon, Pa.

Zopet je ena banka zaprla vrata v naši nasebini. To je takozvana Dollar Title Bank, ki pokazuje \$171.000 primanjkljaja. Slovenci so zopet prizadeti. Bančni blaginjak je spekulira na borzi in je zapravil omenjeno vsoto. Slovenci se nismo počutili People banke, ki je zaprla vrata pred poldrugim letom. Takrat so bili Slovenci prizadeti v veliki večini, sedaj pa niso v velikem številu, nekaj jih je pa le. Človek ne ve, ali bo zaupal banki, ali bi imel doma. I, no sedaj so že republikanci preskrbeli, da ne bomo imeli nič za v banke. Blaginjak prepade banke je pod varščino sto tisoč dolarjev, ki pa jih ni nobeden položil.

Veselo starih časov priredi Slovenski dom dne 29. novembra v korist blaginji. Vstopnina je jako mala, za to pridite vsi. Delavski položaj je tukaj še dve leti popolnoma pod ničlo. Revščina in siromaštvo se kaže na vseh krajih. Dobrodelne organizacije nimajo denarja, da bi nasičevale lačne. Koliko časa bodo ljudje še presedali z slona na osla? Enkrat bo pamet srečala tudi tiste, ki se nazivajo 100%, ki jih je tako opevana prosperiteta tako daleč priglavlja, da da so začeli prodajati svoje pohištvo, da si kupijo kruha.

Vsem prijateljem se najlepše zahvaljujem, za darila in čestitke ob času moje svatbe. Hvala vam vsem!

Frank Krmar.

Cleveland, Ohio.

Cenjeno uredništvo Glas Naroda! Sprejel sem vaše obvestilo za naročnino. Oprostite mi, ker sem malo začel. Dela se bo bolj slaba, pa mi ni bilo mogoče prejeti.

Tukajšnje tovarne obratujejo s polovično paro, 2 do 3 dni na teden. Jaz pa delam samo 14 ur na teden. Priloženo vam pošiljam znesek \$3.50 za polletno naročnino in za Slovensko - Amerikanski Koledar 1931, ker me jako zanima.

Prosim, da mi ga takoj pošljete. Zdaj je zajažena sezona za lov, in lovcev je več kakor zajcev. Silal sem od rečka oziroma lovca, da imajo tudi zajci speed up sistem, da bolj tečejo kot so prejšnja leta! Pozdravljam vse naročnike in naročnice širom Amerike in Kanade in Petra Zgaga.

Andy Sladič.

BREZPLAČNI FOUR.
BOARD OF EDUCATION nudi brezplačen pouk, ki se žele naučiti angleški in hoteli postati državljani Združenih držav. Oglasite se za poljasnila v ljudski šoli št. 127 East 41. cesta v petek zjutraj od 10. do 12. soba št. 308, ali pa v nedeljski in sredo ob 3. do 5. soba št. 311.

RAD BI IZVEDEL za naslov svojih dveh bratov PETER in ANDREJ TUSAR. Prosim cenjene rojake, če kdo kaj ve o njih, kje sta bila med vojno ali sploh kake podrobnosti, da mi javi, za kar bom zelo hvaležen in dam \$5.00 nagrade.
Joe Tusar, 3111 Carrol Ave., Cleveland, Ohio.
(6x 24-1)

BLAZNIKOVE PRATIKE za leto 1931 CENA 20 CENTOV

SLOVENSKO AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1931 JE IZŠEL

Letos je posebno zanimiv CENA 50 CENTOV

ZASTOPNIKE prosimo, naj takoj javijo, koliko Pratik in Koledarjev potrebujejo.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"
216 WEST 18 STREET
NEW YORK, N. Y.

CENJENIM ROJAKOM IN ROJAKINJAM. KI SE POSLUŽUJEJO NASE BANKE

naznanjamo, da smo zadnje dni odposlali male koledarčke za leto 1931, vsem, ki bivajo širom Združenih Držav in Kanade.

Kdor omenjenega koledarčka ni prejel iz kateregakoli razloga, ga lahko dobi, ako nam pošlje svoj sedanjí točen naslov, ali ako zahteva pri naročilu denarne pošiljave za bližajoče se božične praznike, da naj se potrdilo za prejeti znesek priloži tudi koledarček.

SAKSER STATE BANK

RAZVITJE ZASTAVE JUGOSLOV. SOKOLA V NEW YORKU

Jugoslovanski Sokol v New Yorku slavi vsako leto Dan Ujedinjenja jugoslovanskega naroda dne 1. decembra. Letos bo drvanajsta obletnica tega zgodovinskega dne in ker bo ob tej priliki tudi razvite Sokolove zastave, bo praznik dvojnega pomena.

Slavnost se vrši dne 30. novembra v prostorih International Instituta, 341 East, 17th Street. Zacetek ob treh popoldne.

Zastavi bodo botrovali prof. Mihajlo I. Pupin, dr. Ante Blankini in Frank Sakser. Navzoča bosta tudi češkoslovski in poljski generalni konzul, jugoslovanski generalni konzul Radoje Janković bo pa izročil društvu visoko odklikovanje kralja Aleksandra v priznanje za prosvetno in narodno delo. Proslave se bodo udeležili tudi zastopniki bratskih sokolskih in drugih organizacij. Na programu so tudi sokolske vaje.

Po svečanosti bosta zakuska in glas. Vstopnina prostovoljna.

Jugoslovanski Sokol, New York.

NEW YORK IN OKOLICA — POZOR!

OGLEJTE SI "SELJAČKO BUNO"
JRPD. priredi veliko zabavo s plesom in predstavo "Seljačka Buno", dramo v petih dejanjih, napisal August Senca, v nedeljo 30. novembra 1930 v Narod. Budovi, 321-25 E. 73. ulica, New York. Vstopnina \$1 z garderobo; po predstavi samo za ples 50c. Zacetek programa točno ob 3. popoldne.

"Seljačka Buno" ni proizvod domišljije, nego je resničen dogodek iz življenja hrvaških in slovenskih kmetov, za časa Obznanstva. Nastopili bo tudi mešan pevski zbor omenjenega kluba, in tamburaški zbor pod vodstvom g. I. Kuharca.

Odbor.

TRGOVINA JE DOBRA.

D. W. May, predsednik May Radio & Television Corp. Distributors v metropolitanskem New Yorku, New Jersey in Novi Angliji naznanja, da je zbor ravnateljev določil četrtletno dividendo petindvajsetih centov (.25) za delnico, izplačljivo 15. novembra.

Prodaja v času do 31. oktobra 1930 je znašala \$3,079,283.45 v primeri z \$2,342,177.17 za isto razdobje leta 1929. Porast znaša \$737,106.28. Od 1. avgusta do 31. oktobra je znašala prodaja \$1,844,105.49 v primeri z \$1,332,890.05 za isto razdobje leta 1929. Porast znaša \$511,206.44. To je nadvse značilen napredek, ki dokazuje, kaj se da dobiti z uspešnimi prodajnimi metodami ter oglaševanjem v listih.

May Radio Television Corp. ima vse navadne delnice D. W. May Inc., v New Yorku in Newarku, N. J., May Distributing Corp. v New Yorku; May Radio Corp. v Newarku, N. J., May Distributors Inc., v Boston, Mass. ter vse družbe, ki prodajajo Philco Radio and Television aparate v svojih izključnih teritorijih. Philco Radio tovarna v Philadelphiji obratuje s polno paro ter producira še nekaj časa dnevno po 7000 aparatov.

V kratkem času bo začela družba prodajati aparate za televizijo.

EGIPTOVSKE HOMATIJE

Pričakovati je, da bodo v bližnjih dneh prihajale zopet bolj vznemirljive vesti iz Egipta. Tam se je namreč izvršila dalekosežna notranja preuredba, ki mora do skrajnosti razburiti večinsko politično stranko in bržkone vso javnost.

Dne 23. oktobra je ministrski predsednik Sidki paša v imenu kralja Fuada razglasil novo ustavo za Egipt in jo takoj uveljavil. Nova ustava se sicer oficijelno označuje samo kot modifikacija dosedanje ustave, ali dejansko gre za temeljito spremembo dosedanjih ustavnih določb in sicer ravno v najvažnejših točkah.

Nova ustava omejuje aktivno volilno pravico na starost 25 let, volitve same pa preureja v indirektni sistem, pri čemer se za pasivno pravico volilnih mož ter poslancev zahteva primerno visoka davčna moč. Vrh tega ustava reducira število poslancev od dosedanjih 235 na 150. Število senatorjev od dosedanjih 132 na 100. Poglavitno pa je, da bo zaneprej kralj imel pravico imenovati tri petine, dočim jih je sedaj imenoval le dve petine. S tem more vlada potem senata preprečiti prav vse neljube sklepe poslanske zbornice. Zelo so važne tudi določbe glede zasedanja parlamenta in njegovih pravic, odgovornosti ministrov itd.

Egipt ima svojo ustavo šele od l. 1923, ko je Anglija priznala deželo za samostojno državo. Toda egiptska ustava ni imela sreče; v teku šestih let je bil egiptovski parlament petkrat razpuščen in končno je sedaj bistveno spremenjena ustava sama. Seveda je imel parlament neprijetno nalogo, da bi moral urediti z Anglijo one štiri sporne točke, ki so se ostale predmet hudih nesoglasij. Toda ekstremno nacionalistična stranka vafdi, ki si je pod vodstvom pokojnega Zaglul paše priborila absolutno večino v deželi odnosno v parlamentu, se ni hotela ukloniti angleškemu stališču, prihajala pa je vedno hujše navskrižje tudi s samim kraljem Fuadom. Posebno v zadnji dobi se je spor postiril, pri čemer pa je treba ugotoviti, da iz notranje-političnih vzrokov s e mnogo bolj nego iz zunanje-političnih. Kralj Fuad se je v vedno ostrejši borbi zoper vafidovce nasmahnil na liberalno, to je drugo najmočnejšo stranko v Egiptu: iz nje izhajajo tudi sedanji ministrski predsednik Sidki paša, ki je izvedel državni udar. Ta politik je bil nekdanj sam hud nacionalist in je moral skupno z Zaglul pašo v eksil na Malto. Sedaj pa je izdelal novo ustavo, ki naj temeljito omeji moč in vpliv vafidovcev, zaglura kralju in vladi oblast v deželi zoper dosedanje opozicije in ki naj končno izvede pogodbo z Anglijo, kar pa je vendar samo stranskega pomena.

Sprememba ustave in volilnega reda se je v Egiptu napovedovala že dolgo, dasi ne očitno. Opozicija je za ta primer napovedovala najhuši odpor, napovedovala, da bo napela vsi sile in uporabila prav vsa sredstva, da očuva staro ustavo. Sedaj je nastopil trenutek, ko se bo moralo pokazati, kaj zmore opozicija. Ali razpologla s toliko dejansko silo, da bo prisilila vlado na umik, ali bo morala sama kapitulirati, to je udati se v usodo? Že prihodnji dnevi bodo dali odgovor na ta vprašanja. Za dalekosežnost vladnega koraka je značilno, da je nastopilo proti njemu celo vodstvo liberalne stranke, ki ji pripada Sidki paša. Celotno njegovo lastnim pristajem se zdi potem takem, da gre vlada predalec s svojo spremembo ustave. Zato se je tem bolj bati, da bodo nemiri reakcija na ta vladni ukrep.

Toda kak rezultat bi mogli nemiri imeti, je drugo vprašanje. Egiptovski nacionalisti so že poskusili svojčas mobilizirati zoper vlado, a se jim je stvar popolnoma ponesrečila. Ni tedaj zelo verjetno, da bi se jim v drugič bolje posrečilo.

Zanimiv je odmev, ki ga je sprememba ustave izzvala v inozemstvu, predvsem v Angliji, kjer so za dogodek v Egiptu še vedno najbolj občutljivi. Ker je v Angliji na vladi delavska stranka, so bili egiptovski vladni krogi gotovo sami presenečeni, da so angleški listi z vladnimi vred zabeležili spremembo ustave brez odpora in obsoje in celo z nekim dobrohotnim razumevanjem. Pri tem ne gre do stališča, da se bo z reprezentanco, ki jo bo Egipt dobil na podlagi nove ustave. Anglija mnogo lažje sporazumela temveč bolj ali manj odkrito izjavljajo, da je sedem let parlamentarnih peripetij dokazalo, da mase egiptovskega prebivalstva še niso zrele za neomejeno demokracijo. Ta pa je po mnenju angleških listov ustvarjala le diktator političnih voditeljev, dočim bo nova restringirana ustava ustvarila podlago za razvoj prave in zdrave demokracije.

V enakem smislu komentirajo spremembo egiptovske ustave italijanski in francoski desničarski listi, dočim se francoski levčarski listi, bržčas iz obzirnosti do Macdonaldove vlade, vzdržujejo vsake odločne sodbe. V splošnem pa ima Evropa sama s seboj toliko skrbi, da nima časa in veselja se globlje ukvarjati s problemi narodov na drugih kontinentih.

HARAKIRI OBUPANEGA OČETA

Na eni glavnih ulic francoskega mesta Issy-les Moulinaux se je odigral te dni strahoviti prizor. Polnili je korakal mož obupanega obraza in že na zuna se mu je poznalo, da je tujec. Kar je potegnil iz žepa dolg nož in si s razparal z njim trebuha. Ves okrvavljen se je zgrudil, toda bil je še toliko pri močeh, da je pobral debel kamen in se udaril večkrat po glavi.

Harakiri je način samomora med orientalskimi narodi, zlasti med Japonci. Zato so oblasti takoj domnevale, da gre za tujca iz orientala. In res so spoznale v njem armenškega trgovca s preprogami. Vzrok obupnega dejanja je bila nedavna smrt njegovega sina-edince. Težko ranjenega Armenca so prepeljali v bolnico, kjer je pa kmalu umrl.

KJE JE MOJ SVAK
JOHN KORDISH, doma je iz Hrba pri Loškem potoku. V Ameriki biva blizu 20 let. Zadnja 4 leta se ni več oglašil, zato prošim rojake, če kdo kaj ve o njem, da mi poroča, ali naj se sam javi. Marija Kreitz, 181 Floyd Street, Brooklyn, N. Y.
(4x 21-25)

Delegatje INVESTMENT BANKERS' ASSOCIATION of AMERICA so na letni konvenciji v New Orleansu ugotovili, da se nezaposlenost v tej deželi manjša, da se bodo delavske razmere v letu 1931 znatno izboljšale in da bodo leta 1932 normalne.

Ne glede nato, kakšne so ali bodo razmere, resnica je, da so prihranki vsakemu v sili in potrebi najboljša pomoč in da je varčevanje in hranjenje prva pot do samostojnosti.

Vloge obrestujemo od 1. okt. naprej po 4% in obresti pripišemo h glavnici vsakega 1. jan. in julija. Obrestovanje se vrši mesečno. Da je denar pri nas varno naložen, dokazuje dejstvo, da ima država NEW YORK sama pri nas naložen denar.

SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street
NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

Associated Press poroča iz Bukaresta, da se je začel osemletni romunski princ Mihael debeliti. Ze zdaj tehta tri funte več kot bi moral.

Ja Balkan ima vedno nove krize in težave.

Rojak se je zelo bal vojnje po železnici in po morju.

Cital je že o brezrevilnih nesrečah, ki so zahvale na stotine in stotine človeških živov. Kadar je bil pa prišeljen voziti se, se je v strahu tolažil: — Upam, da se mi ne bô nič pripetilo. Saj sem v božjih rokah.

Ko so ga nekoč vprašali, če bi se z aeroplanom dvignil v zrak, je odgovoril, da za vsa sveta ne.

— Zakaj pa ne? Saj vožnja po zraku ni več tako nevarna — so mu prigovarjali.

— Vem da ne. Toda v zraku bi bil malo preveč v božjih rokah.

— Ja, — je priporočeval rojak, — dosti sem si prizadeval, da sem naučil svojo ženo točnosti. Naučil sem jo pa vendarle. Pri nas je vsak večer točno ob šestih večerja na mizi. Točno ob šestih, vam pravim.

— Kaj pa, če se nekoliko zakasni in prideš četrt prepozno domov? — so ga vprašali.

— V tem slučaju pa večerje ne dobim.

V nekem starokrajem listu sem čital sledeči oglas.

P r e k l i c a .
Tempotom preključim vse, kar sem govoril o gospe Mariji Zonta, vdovi in posebnici na Dobravi. Ker je bila temna noč in se ni dobro videlo, je res mogoče, da ni bil Anton Tepkovec, pač pa kdo drugi.

Ivan Besednjak, Dobrava h. št. 7.

V avstrijski armadi so bili feldvebeli ljudje posebne sorte. Če so bili sploh ljudje, je vprašanje.

Nekateri so bili znani po svoji strumnosti in neotesanosti, nekateri pa po drugih čudnih lastnostih. Nekdo je dobil regiment brzojavko, da je infanteristu Sedlarju oče umrl.

Stotnik je naročil feldvebelju, naj zalostno novico prizanesljivo sporoči.

— Povejte mu po ovinkih. — mu je naročil, — potem ga pa potolažite.

Feldvebel je pozval infanterista Sedlarja k sebi in mu rekel:

— Oče ti je umrl.

Sedlar je prebledel in zastokal:

— Za božjo voljo!

— In mati tudi, — je nadaljeval feldvebel.

— Oooo — je zajekal ubogi infanterist.

— In sestra ti je tudi umrla, pa hisa ti je zgorela.

Infanterist Sedlar se je onesvestil. Ko so ga spravili k zavesi, mu je rekel feldvebel smeje.

— Ah, saj ni tako hudo, saj sem se le norca delal. Le potolaži se. Tvoja mati je živa in zdrava. Tvoja sestra tudi. In hisa ti ni zgorela. Samo oče ti je umrl.

Policist je z motornim kolesom dohitel mlado avtomobilistko.

— Gospodična — ji je rekel, — vi ste vozili z naglico sedemdesetih milj na uro.

— Sedemdeset milj na uro? — se je začudila in se veselo zasmejala. — Šele včeraj sem se začela učiti voziti, danes pa že vozim z naglico sedemdesetih milj na uro. Ali ni to dober napredek?

Učitelj je z velikimi težavami vlival modrost v glave malih paglavcev.

Toda ni in ni jim mogel dopovedati, da sta dve in ena tri. Slednjic se je poslužil primera.

— No, — je rekel, — pri vas doma sta dva otroka. In če štorlija še tretjega prinese...

— Potem ne moremo pomagati, — se je oglašil paglavec.

Prijateljta sta se pogovarjala. Govorila sta vsak o svoji ženi.

Fa pravi prvi:

— Jaz in moja žena sva eno.

Drugi nekoliko pomislil in reče:

— Jaz in moja žena sva pa deset.

— Kako misliš, deset?

— I, tako. Ona 1, jaz pa 0.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

MIRIAM HARRY:

POLUTANKA

Imenovala se je Angelika Evfro- zima in je bila ljubica nekega na- šega tovariša, ki je bil bogatejši od nas, fin človek in delikaten, ne- koliko poet, a preveč občutljiv in malo prenapet od večnega zauzi- vanja opija — je pripovedoval v krogu svojih prijateljev gospod Dalville, nameščenec zunanjega mi- nistrstva, ki se je bil pred kratkim vrnil na Francosko z Kočincine, in je nadaljeval:

— Očveč bi bilo omeniti, da ga je Angelika Evfrozima prečesto vara- la. On je to sumil, a je kazal po- polno brezbrzičnost, češ, da moč našega plemena ne more ljubiti rumene ženske, poleg tega pa da je ljubosumnost ne prilega vzviše- nemu duhu.

A v resnici menim, da jo je zelo ljubil in da je trpel radi njene ne- zvestobe. Kajti ta polutanka, hči Portugaleca in Anamitke, je bilo prekrasno bitje, polno vsakovrstnih naslad, strasti in brezvestnosti. — Zdelo se je kakor ena tistih sanj, ki se rodijo v prekletem dimu opi- ja.

Fortin, tako se je imenoval naš tovariš, me je večkrat povabil k sebi na opij. In čeprav nisem bil vnel za bolj ali manj poetična fan- taziranja, vendar sem čutil brez- mejno slast, ko sem sledil panter- skim stopinjam tiste polutanke, ko sem gledal kako se ziblje v bokih, in ko sem jo opazoval sedečo ka- kor sfingo med nama dvema, pri- žigajočo najini pipi, med tem ko ji je plamen male svetiljke odseval v poševnih očeh in ji dajal videz nečesa nadnaravnega in fantastič- nega.

— Ali bomo kdaj vedeli, — je re- kel Fortin, — kaj se dogaja v tem hipu v njeni duši.

— Bržkone nič! — sem odgovo- ril, med tem ko je naša Angelika Evfrozima opazovala s svojim ne- koliko mačjim pogledom.

Minulo je nekoliko mesecev.

Nekega dne, ko sem dremal po obedu v gugalnem stolu pod opoj- no dišečimi latniki svojega vrta, je polutanka nenadoma vstopila. In potem se je ponovno vračala, ka- kor sirenja iz jantara, ki je ostav- ljala na stezicah mojega vrta sled svoje male nočice in na blazinah meje sobe mučen vonj po sadju in divjih cvetih.

— Ali Fortin? Najino prijateljstvo ni trpelo. V najinih pogovorih ni o- menjal ničesar, a vsakokrat me je sprejemal s tako jasnim in strp- livim nasmehom, kakor da ve vse.

Vsekakor mi je zaupal s pro- šnjo, naj jo zabavam, ko je moral odpotovati na inspekcijsko po- tovanje v notranjost dežele.

Preselila se je k meni; a že po petih dneh se je bila zaljubila v nekega poročnika in me je ostavi- la.

Ko se je Fortin vrnil, mu je dala sporočiti po slugi, da ga prosi za odpustanje, a da se ne more vr- niti k njemu, ker je našla v poro- čniku moža po svoj volji.

Te besede so mojega prijatelja strašno ponižale.

— Kakšna opica! Da zamenja nas, ki smo dostojanstveniki v de- želi, za tega človeka, ki se je komaj izkrcal, za tega vojaka, ki gotovo še opija ne zna kaditi! A na vse zad- nje je dobro tako. Ze sem se za- čel vanjo zaljubljati. Pripravljala je opij tako božansko!... Ali se spom- njas, kako je bila lepa, ko je se- del med nama v pozni sfinje?

In je postal močnej, obraz mu je prebledel, oči so mu postale motne. Celo uro je potem nervozen in zdržalju mučil častnike in vojake.

Nekega dne je srečal v klubu Angelikinega poročnika. Sunil ga je s komolcem, potem mu je pove- dal žaljivko in ga je izzival. Poro- čnik ga je pozval na dvoboje. Fortin ni bil imel nikoli sablje v roki, a je sprejel. Za največjo težavo smo uredili to zadevo in jima dopove- dali, kako obsodbe vredno in sme- šno bi bilo, da bi se dva Francoza bila zadržala polutanke.

Tedaj je potroji svoje pipe in se je vrgel v nebrzdano življenje, obiskujoč vse kraje, kjer je živ- ljenje večer praznik. A jaz sem se- del, da mu je spomin na Angeliko Evfrozimo trpinčil lušo in čes- tokrat sem ga videl pred izlozobami draguljarjev. Čez kakšen dan se je potem redno nov dragulj lesketal na Evfrozininih oblacilih. Ubogi vrag, sem si mislil, uničil se bo...

In da bi ga rešil njegovih žgotic misli in opija sem ga šel vsak večer poiskat s svojo kočijo. A on se je rajši izogibal glavnim ulicam, kjer bi lahko srečal polu- tanko, poleg draguljev, ob strani njenega poročnika.

Nekega časa nato sem prejel od Evfrozine listek, s katerim me je vabila na slavnost ob priliki svoje zaroke s poročnikom. Zvedel sem, da je na to slavnost povabila vse svoje bivše ljubimce. Tedaj je vla- dala tam nekakšna moda v tekmo- vanju s cinizmom.

Ko sem stopil zvečer k Fortinu, sem ga dobil, ko se je vadi v stre- ljanju s pištolo, ki si jo je bil ku- pil dan prej.

Dejal mi je.

— Niste mi dovolili, da bi se bil ž njenim priležnikom. Storiš te prav. Rajši ga ubijem. Neptevdnic- ca vas je povabila, kaj ne? Tudi mene je povabila. Pojdem in ga u- bijem pred njenimi očmi.

Hipoma se je zrušil in je zajokal. Določena dne sem šel ponj, a je bil že odšel.

— Ne pojde na to čudno slavnost, — sem si mislil in tudi mene ni bila volja, da bi šel. Vendar v dnu duše sem slutil neko katastrofo, čeprav sem Angeliko opozoril, naj odstrani poročnika.

Dospel sem tedaj tja nemiren in poln zločestih slutnj. Fortina ni

bilo tam. Angelika me je sprejela z nasmehom z novo ogrlico okrog vratu in z demantnim obeskom nad črno svilen obleko.

— Spet nov Fortinov dar, — sem si mislil in sem dejal:

— Ne pride.

Pripravljala je okrepujočo pi- jaco:

— Bo prišel! Ne sedimo k mizi brez njega.

V istem hipu je zavila neka ko- čija okrog oga in se ustavila pred teraso.

Polutanka je radostno vzklikni- la:

— Evo Fortina!

A nihče ni stopil iz kočije in kočijaž je obsedel nepremičen in brezbržen na svojem prostoru. Spogledali smo se. Navdala me je spet zla slutnja in sem stopil h kočiji ter odprl vrata. Notri je se- del Fortin.

— Zaspal je, ubožec, — sem me- nil sam pri sebi. — Bolje tako. Vstopim in se popeljem z njim do- mov.

A že se je eden tovarišev dotak- nil njegove rame in je bliskoma potegnil roko nazaj, vso okrvavlje- no.

— Svetliko! — je zavpil. — Svetliko!

Vse je priteklo h kočiji. Fortin je imel globoko rano v sencih in kri mu je curčila na belo obleko.

Poleg njega je ležal samokres. Kočijaž ni bil slišal ničesar. Videl je samo to, da mu je bil gospod ve- lel, naj ga popelje sem. Morda ga je bila obsla strašna utrujenost, pomešana z najglobljim odporom proti vsej ljubezni in proti vsake- mu brezuspešnemu naporu in bo- ju; odšel je morda z namenom, da usmrti svojega tekmeča, a se mu je zadelo bolj preprosto, a da usm- ti samega sebe.

To in drugo mi je rojilo po gla- vi, dočim so položili Fortina v dvorani, ki so jo bili pripravili za slavnost, na mizo, na kateri so se vrstile med malimi, obscenimi a- muleti čaše, polne nenavadnih, ču- dno barvanih jedi in pijac kakor za gostijo majhnih lutk.

Opazoval sem Angeliko Evfrozi- no. Pod lokom obrvi so se ji azi- atske oči smejale, smejale, in na sfinginih prsih so se ji lesketali diamanti uboga Fortina.

In obsla me je misel, da se je usmrtil, ker se je bil uničil zanjo.

A že se je polutanka zbrala, z mi- javki razdražene mačke je na- podila vso služnecad iz dvorane, potem je pobrala sveče iz kitajskih lamijonov in jih namestila okrog Fortina. Spomnila se je, da so jo vzgajili v katoliškem samostanu, pokleknila je pobožno poleg pokoj- nika in s sklenjenimi rokami, ki so se ji dotikale demantnega obe- ska, je spregovorila neslišno molit- ev....

125 JEZIKOV V EVROPI

Po zadnji statistiki mednarod- nega lingvističnega zavoda govore evropski narodi 125 jezikov. Vse- ta pa niso narečja, ki jih je seveda še neprimerno več. Po številu prebivalstva, govorečega ta ali oni jezik, zavzema v Evropi prvo me- sto nemščina, katero govori okrog 81 milijonov ljudi. To seveda ne pomeni, da je v Evropi 81 milio- nov Nemcev, kajti v rubriki "nem- ško govoreči" so v statistiki nave- deni tudi prebivalci vzhodnih svi- carskih kantonov, lužički Vendci, pruski Mazurci itd., ki govorijo sicer nemško narečje, ne prištevajo se pa med Nemce. Drugo mesto zavze- ma ruščina, katero govori v Evro- pi nad 70 milijonov ljudi, tretje angleščina s 47 milijoni, četrto ita- lijansčina z 41 milijoni, peto fran- cosčina z 39 milijoni itd.

Zadnje mesto v statistiki zavze- majo narodi, katere so drugi moč- nejši narodi skoro že popolnoma asimilirali, kakor n. pr. bretonski jezik v Franciji, baskiški v Špani- ji, keltski na Škotskem itd. Čisto na zadnjem mestu je mordaški jezik, katerega govori šda samo še nekaj tisoč pripadnikov poru- melega plemena Mordva, prebivajo- čega ob jescru Lodoga v severni Rusiji.

ČLOVEKOV STRAH PRED SMRTJO

Saj sploh ni mogoče, da bi za- ton življenja ne napravil globoke- ga vtisa na one, ki ostanejo to- stran največje tajne. Naziranje ljudstva o smrti kot najzagonet- nejšem pojavu se je ravnalo vedno po stopnji njegove kulture in kakor se je izpreminjalo naziranje člo- veka o razmerju do narave in ve- re, se je izpreminjalo tudi nazira- nje o smrti, njenih vzrokih in po- sledicah. Grki so si mislili smrt v osebi boginje. Po Homerju sta spa- nec in smrt dvojčka, po Hesiodu pa sinova noči. Vidimo ju pogosto upodobljena na posadah, kamnitih ploščah itd. in umetniki so radi rabili te motive za svoja dela. Smrt pa ni bila vedno prikazana žalost- no in tragično. V času največjega razmaha uporabljajoče umetnosti so predstavljali smrt kot prijazne- ga genija z obrneno baklo. Pri orijentalstkih narodih je bila smrt upodobljena zlasti v mladosti kot ugrabitev po ljubečih bogovih in po vrsti in času smrti ter spolu umre- lo so pripisovali ugrabitev raz- nim bogovom. Če je podlegel kdo strel ali elementarni neizgodi, so pripisovali smrt Jupiterju, odno- sno njegovemu orlu, če je človek u- to- nil, je šla smrt na račun nimf, če je nastopila smrt zgodaj zjutraj, je bila kriva Aurora, če je umrl človek ponoči, so pripisovali smrt Seleni, če je pa umrl mlad človek, je bil kriv njegove smrti Appolo.

Zaljubljenim sorodnikom in prija- teljem je bilo lažje in prijetnejše predstavljati si smrt tako, kakor pa v groznih oblikah poznejših pesnikov in umetnikov. Nemška pi- satelja Herder in Lessing sta pi- sala mnogo o tem, kako so stari narodi upodabljali smrt. Euripides jo postavi na oder v črni halji, v roki meč, s katerim odreže umira- jočemu lase, da ga tako izroči bo- govom podzemlja. Poznejši rimski pesniki so prikazovali smrt še strahotnejše. Imela je obliko gro- zne prikazni z ostrimi, dolgimi zob- mi in zakrivljenimi nohti, s ka- terimi je trgala svoje žrtve. Tudi Hebrejci so imeli groznega angela smrti Samaela, ki so ga istovetili s hudičem, toda navzile temu je od- peljaval mlade ljudi iz življenja z mirnim poljubom. Novejša umet- nost upodablja smrt v obliki ok- oštajke s kosjo. Pogosto naletimo tudi na alegorijsko metulja.

Mnogo se je razmišljalo in pi- salo o smrti, neštete svečanosti in običaji so pripomogli do velikega kulta smrti, o katerem bi se dale napisati debele knjige. Čudno na- vado so imeli v zvezi s smrtjo sta- ri Egipčani. Gre za sodišče mrtvih, ki ga opisuje Diodor. Predno so truplo pokopali, se je zbralo bli- zu jezera Meris, čez katero so truplo prepeljali v posebni barki, 40 sodnikov in vsakemu je bilo dano na prosto voljo obtožiti pred njim mrtvega. Če so sodniki priznali raz- logom obtožbe upravičenost, poseb- no pa če je pokojnik zapustil dol- gove, so mu odrekli časten pogreb in sorodniki so ga morali pokopa- ti na tistem. Če so pa sodniki iz- javili, da obtožba ni utemeljena, so tožitelja kaznovali in pogreb se je vršil z vsemi svečanostmi. Temu posmrtnemu sodišču so se morali ukloniti celo kralji.

Nešteti so pogrebni običaji pri raznih narodih, civiliziranih in primitivnih, pa naj gre za poko- pavanje, sežiganje ali mumificira- nje mrtvega. Vsaka vera ima svoje pogrebne ceremonije, vsak narod v zvezi s smrtjo svoje vraže. Po- smrtnemu kultu se imamo zahva- liti za največje in najkrasnejše plodove arhitekture. Od piramid s njihovimi labirinti in mumijami sredi neprecenljivih zakladov in celo z živo pokopanimi priležnicami in plesalkami ter miniaturnimi prizori iz življenja umrlega preko čudovitih grobnic Mingov, arhitek- tonsko nedosegljivih indijskih in siamskih božanstev do prekrasnih grobnic kalifov in Manelukov, pov- sod vidimo kult smrti, izražen bo- diti v pieteti, ljubezni, hrepenenju, spoštovanju ali globoke bolesti.

Kralji in drugi veljaki so mislili vse življenje na smrt. Zda je se- veda drugače. Faraoni so si začeli graditi grobnice že v zgodnji ml- adosti in Egipt je najbolj zaslovel po svojih nešteti navadah in obi- čajih v zvezi s smrtjo, zlasti pa po čudoviti spretnosti v mumifica- rju svojih odličnih mrtičev n sve- tili živali.

V tesni zvezi s kultom smrti se je razvijala tudi vera v preselje- vanje duš. Prve sledove te vere najdemo že pri starih Indijcih. Vera v preseljevanje duš je imela mno- go dobrega v sebi. Zavest, da bo

živeča duša po smrti novo življe- nje v telesu lepšega ali gršega bit- ja, kakor je pač bilo življenje do- tičnega človeka na zemlji, je bila ljudem močna moralna opora. Od Indov je prevzela to vero kasta egipčanskih svečnikov, so so učili, da mora duša vsakega človeka 3000 let po njegovi smrti prebiti po vrsti v vseh živih bitjih. Od tod tudi tako globoko spoštovanje ži- vali, v katerih so Egipčani slutili dušo umrlega. Tudi Grki so vero- vali v preseljevanje duš in iz nji- hove vere se je razvila bogata mi- tologija. Dioniz in Bacchus sta bila vodje duš. Po Pindaru prispe- duša šele po tretjem krepostnem življenju na zemlji na otok bla- ženih. Platon je pa trdil, da se vrne duša čez 10.000 let po prebi- vanju v vseh živih bitjih na zemlji v naročje božje. Zato je bilo pri Egipčanih, Indijcih in nekaterih dru- gih narodih prepovedano jesti me- so.

Spomeniki kulta smrti so nešte- te umetniške vaze, zlasti storož- ske in etruske, dalje žare, ki so jih rabili že v pradavnih časih za spravlanje pepela mrtvih, in kon- čno male glinaste ali steklene po- sode, kamor so spravljali zaljubljeni sorodniki prelite solze. Žare so po- lagali v grobnice in sarkofage. Bi- le so marmornate ali kovinate. Z vero v posmrtno življenje je se raz- vil tudi kult podzemlja ali našega pekla. Že pri Indijcih je podzemlje namenjeno hudobnim duhovom, razdeljenim v več kategorij. Pri Egipčanih je bilo podzemlje kralj mrtvih, dežela senc, v kateri so vladali Osiris, pozneje Serapis, ki jih je vodil tja Anubis. Vhod so stražili volkovi. Tako je bilo upo- dobljeno podzemlje tudi na sarko- fagih. Tudi Hebrejci so imeli svoj peklo, Grki, ki imajo najbogatejšo mitologijo, pa otoke blaženih in deželo mrtvih.

MESTO ZLATOKOPOV V PRAGOZDU

Nedavno se je neki odpravi po dolgem iskanju le posrečilo najti staro špansko mesto Toro Viejo, koje globoke v pragozdovih drave Kolumbije. Več odprav je že pre- iskavalo prasuhe, pa niso mogle najti nič najmanjšega sledu po mestu, ki ga je pred kakimi 400 leti pogoltnil pragozd. V starih dr- žavnih listinah je bila sicer podro- ben opisana zgodovina izginulega mesta, njega lega pa je bila le pri- bližno označena. Leta 1573 so v pra- gozdovih Kolumbije odkrili izdatno zlato žilo in takoj je v dotičnem kraju nastalo cvetoče mesto Toro Viejo, ki je bil ustanovljen španski polkovnik Francisco de Larraga. Komaj pa se je naselbina nekoliko razmahnila, jo je napadla močna četa razbojnikov, fibustejev in bu- kanjcev, ki so rudarje pobili in od- nesli zlato. Mlado mesto je zato iz- ginilo z lica zemlje in pragozd ga je preprekel s svojim bujnim zelenjem. Ker pa glasovi o skrivnostnem zla- tem mestu niso utihli in je kolum- bijska vlada opremila novo odpra- vo, ki sta jo vodila inženirja Ramon Franky in Guillermo Aerrero. Mo- ža sta podrobno preučila najstarejše listine španskih arhivov ter si za- beležila zlasti podatke o legi mesta. Po večmesečnem potovanju po pra- lesu sta končno res naletela na o- stanke mesta Toro Viejo ter odkrila tudi zlato rudnik, ki so ga v 16. sto- letju izkoriščali le kakih 10 let. Na- šla sta orodje, motike, ključa, oro- žje in slično, kar je pripadalo dav- na pomorjenim udarjem. V nižjih plasteh sta odkrila tudi indijansko rudarsko orodje. Največjega pome- na pa je, da sta inženirja našla tu- di zlato žilo ter prinesla iz nje vzor- rec visoko kakovostne rude. Žila je tako bogata, da se je kolumbijska vlada takoj odločila, izkoristiati no- vi rudnik.

SEZNAM KONCERTOV:

30. nov.: Ashland Boulevard Au- ditorium, Chicago, Ill.
30. nov.: Gostovanje v operi "Hoffmanove pripovedke", Chica- go, Ill.
7. dec.: Gostovanje v operi "Hoff- manove pripovedke", Chicago, Ill.
14. dec.: Gostovanje v operi "Hoffmanove pripovedke", Chica- go, Ill.
28. dec.: Radio-koncert WJAY, Cleveland, Ohio.
31. dec.: Lorain, Ohio.
Novec Svetovar, Cleveland, Ohio.
333 E. 185 St., Cleveland, Ohio.

Naj bo vesel Božič

Iz dolge vrste preteklih let v bančnem po- slovanju, pridobili smo izkušnjo, ki nas uči, da dobrosrčnost naših rojakin in ro- jakov tudi v slabih časih ne pozna meje za dobra dela.

Na podlagi te izkušnje smo uverjeni, da se boste tudi letos spominjali svojih dra- gih v stari domovini, z večjem ali manjšim denarnim darilom za Božične Praznike.

Z najboljšimi zvezami, smo popolnoma pripravljeni za točno izvršitev vseh naro- čil, vendar prosimo ne odlašati s pošiljat- vami, da nam bo mogoče nakazane zneske dostaviti obdarovancem pravočasno.

Sakser State Bank

82 Cortlandt Street
New York, N. Y.

KOLIKO JE DOMAČIH ŽIVALI

Naravno je, da statistični podat- ki o številu domačih živali na vsem svetu ne morejo biti točni, ker te- melje na več ali manj površnih informacijah, kajti šteje živali po vsem svetu je skoro izključeno. Zato imajo svoj pomen samo v posrednih relacijah.

Zda je na vsem svetu 580 mili- jonov glav goveje živine. Od te- ga odpade na Indijo 150 milijon- nov, na Rusijo 70, na Zedinjene države 60, na Argentino 38, na Brazilijo 22, na Nemčijo 13 milio- nov. Človek bi mislil, da mora biti v Avstraliji in Afriki tudi mno- go goveje živine. Toda v teh dveh delih sveta je komaj 10 milijonov glav goveje živine. Izvzemši arktič- ne kraje ni na svetu dežele, kjer bi goveda sploh ne poznali.

Nasprotno pa skoro v celi Kitaj- ski ni ovce in vendar so ovce do- mače živali, ki jih je na vsem sve- tu najmanj 640 milijonov. Rusija ima 125 milijonov ovac, Avstralija 100 milijonov, Zedinjene države 37, Indija 35, Argentina in južna afriška unija po 30 milijonov. Na tretjem mestu so prašiči, ki jih je na vsem svetu 260 milijonov. Ki- tajska 45, Rusija in Nemčija po 22, Brazilija in Norveška po 12 mi- lijonov. Prašičev nimajo v Indiji in zelo malo jih je v Turčiji.

Vse države, v katerih rede drob- nico, imajo največ koz, ki jih je na vsem svetu 170 milijonov. V Indi- ji jih imajo 30 milijonov, na Ki- tajske 22, v Rusiji 15, v Turčiji 10. Zelo malo koz imajo v Ameriki, Avstraliji in v Angliji. Konj je raz- meroma že malo na svetu, okrog 110 milijonov. Pred 2000 leti jih je bilo že nad 200 milijonov. V Rusi- ji jih je 35 milijonov, v Zedinjenih državah 20, v Argentini 9, na Ki- tajske 4 in pol milijona. Oslov, mezzov in mul je na vsem svetu 28 milijonov.

Najbolj razširjena domača žival na svetu je pes. Poskusi seštetj vse pise na svetu se še ni posrečil. Ne- ki American jih je našel 2 mili-

jardi. Mož pa ni povedal, kako je prišel do tega števila. Mirno lahko rečemo, da je na svetu najmanj 1,2 milijarde psov. Perutnine in kuncice je na svetu najmanj 2 in pol milijarde, Velblodov, ki veljajo v nekaterih državah za domače ži- vali, je 4 milijone. Severnih jele- nov, ki počasi izumirajo, je na sve- tu še okrog 60.000.

Vseh domačih živali je na svetu okrog 6560 milijonov. Po najnove- jih statističnih podatkih je vseh ljudi na svetu nad 2000 milijonov. Tako vidimo, da pridejo na vsake- ga človeka dobre tri domače živa- li, kar bi ne bilo tako slabo, da si ne laste nekateri pravice imeti jih po več sto, a drugi nimajo no- bene.

ZAHVALA

Velikanski moralni in finančni uspeh prslave naše dvajsetletnice nam nalaga prijetno dolžnost, izre- či zahvalo vsem tistim, ki so do te- ga uspeha pripomogli.

V prvi vrsti umetniku-pevcu To- netu Subelj, ki nam je z svojim prijetnim sodelovanjem pri vajah, kakor tudi pri koncertu in igri ve- liko pripomogel do uspeha. Hvala prijatelji Subelj!

Dalje vsem tistim slovenskim čas- oписom, kateri so našo slavnost ta- ko nesebično propagirali, tvežava- joč, da je dvajsetletnica pevskega zbora, naj si že pripada tej ali oni stranki, vredna vpoštevjanja. S tem je to naše časopise pokazalo voljo in zmoglost za skupni nastop v po- vzdigu naše kulture.

Pozabili tudi ne smemo vseh ti- stih, ki so drage volje pomagali v dvorani, kakor tudi oglaševalcev v programskih knjižicah. Hvala kon- certnemu in opernemu pevcu go- spodu Svetozarju Banovcu, za pri- srčne in vzpodbudne čestitke!

Zahvalimo se končno tudi ogrom- ni množici naših prijateljev somi- sljenikov iz Milwaukee Sheboygan, Port Washington Racine, Kenosha, Waukegan in Chicago, kateri so že pred določeno uro napolnili dvora- no. Na to občinstvo ter na njega mirno, trezno in dostojno obnaša- nje smo po vsej pravici ponosni.

Prepričani smo, da organizacija, ki ima zaslobo pri tako velikem številu prijateljev in podpirateljev, ni zapisana smrti, ampak je vred- na, da živi in bo žvela. Zagotavlja- mo vsakogar, da bo naša naloga ka- kor dosedaj tudi vodoč, nuditi naj- bolj poučne in zanimive programe, ter vedno kaj novega.

Še enkrat srčna hvala vsakemu posebej in vsem skupaj!

Soc. pev. zbor "Naprej":

Frank Ermenc, predsednik.

Frank Puncer, tajnik.

Math Tamshe, blagajnik.

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET
NEW YORK, N. Y.

posluje vsak delavnik
od 8.30 dop. do 6.
popoldne.

Za večjo udobnost
svojih klientov, vsak
ponedeljek do 7. ure
zvečer.

Poskušajte se val brez izjeme,
če želite ta stanovitno domače
banke.

Ne kašljajte!
Hitra pomoč proti du- ševnim kašljem. Leta- vite nadležno segeta- nje s Severa's Cough Balsam. Prijetno- no materam in o- trokom 49 let. Var- no, uspešno. Le- karstvo ga ima. 2 velikosti, 25 in 50c. Rabite Severa's Cold Tablets.

SEVERA'S COUGH BALSAM

Mali Oglasi
imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Čarovniško zlato.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.
Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

Škoda, da ga ni mogel dati Juti! Mogoče pa ga bo dal, kakor hitro bo postal Goetzova žena.

Sihilo ga je storiti nekaj zelo važnega. Hitro je pričel pisati svoji vnukinji pravcato izpoved.

To pisanje in pismo Goetza je vtaknil v kovertu. Nato je napisal s trdnimi potezami:

Moji dragi vnukinji Juti.

Nato je stopil k predalu v zidu, kjer je imel spravljene vse svoje dragocenosti.

INTI enega pogleda ni vrgel na zlato in druge stvari, ki so ležale v predalu.

Položil je kovertu v predal ter ga zaklenil.

Nato je dal poklicati vnukinjo, ki je takoj vstopila.

— Ali nočeš nekoliko sedeti na vrhu, dragi stari oče? Zunaj je tako krasno!

— Takoj bom šel s teboj, otrok, a nekaj ti moram povedati. Tukaj je kaset. Ta vsebuje družinske demante Ravenauov. Pozneje se jih lahko veselíš. Danes ti hočem le pokazati, kako se odpre to kaseto!

Ko se je to zgodilo, jo je pospravil zopet v predal v zidu, ga zaklenil ter izročil ključ Juti.

— Spravi dobro, otrok moj! Ključavnica je zelo komplicirana in najboljše je, če nosiš ključ na verižici krog vratu.

Juta je obljubila in vprašala:

— Zakaj pa daš to meni, stari papa?

— Ker me vsebina predala ne zanima in ker bo nekega dne vse tvoje. Sedaj pa pojdiva ven.

Ona je priklimala in oba sta odšla.

*

V noči, ki je sledila temu dnevu, je postalo naenkrat vse živo v gradu. Grof je imel zopet hud napad bolezni. Dal je poklicati svojo vnukinjo ter poslal sja v Gerlachhausen po Goetza.

Juta je prihitela vsa prestrašena.

Obklepa je le površnik. Lasje so ji viseli v dveh težkih kitah po hrbtu.

Ko je stopila bledega obraza v spalnico svojega starega očeta, je sedel v postelji.

Seidelman in gospa Volgemut sta ga podpirala.

Težko je levil sapo. Njegov obraz je bil višnjevin v oči so ji zrlle plašno nasproti.

Pohitela je k njemu ter se sklonila nad njim.

— Stari papa, moj stari papa! — je vzdiknila bolešno.

On se je pritisnil do njene roke ter jo pogledal z nepopisnim pogledom:

— Moj — dragi — otrok!

Juta je poljubila njegovo roko, nakar se je obrnila proti gospe Volgemut:

— Ali ste poslali po zdravnika? Kaj se je zgodilo z mojim starim očetom?

— Zdravnik mora kmalu priti. To je stara bolezen gospoda grofa!

Juta se je presenečena ozrla nanjo.

— Ali ima stari oče pogosto take napade?

— Da, žalibog a ne tako hudih kot danes.

Juta je prišla roko bolnika.

— Moj ubogi, stari papa, nisem vedela, da si tako bolan! Ali ti morem kaj pomagati?

Bolnik je zmajal z glavo ter dal Seidelmanu znamenje. On je takoj razumel in dal bolniku nov prašek.

Takoj nato je postalo dihanje lažje.

Ravenau pa se ni več dvignil. Poklical je Juto k sebi.

— Otrok, — moja Juta! Ti mi zamoreš olajšati umiranje.

— Stari oče!

— H koncu gre! — Ali hočeš?

— Vse bom storila, le ostani pri meni! — je prosila z glasom, ki je bil zaduščen od solza. — Nikogar nimam, razen tebe, dragi, dragi mi stari oče!

— Vendar, Goetza Gerlachhausena. — Juta, ali ga ljubiš?

Zardeli obraz je skril v roki ter nekoliko pokimala. On pa je zapazil to in tudi Jeta Volgemut, ki je s svojimi finimi ušesi slišala vprašanje ter zapazila, kako je Juta zardela.

Oči Ravenau so pričele blesteti v radosti.

— Potem je vse dobro. — Goetz bo tvoj varuh ter obramba. Kmalu bo tukaj in potem...

Nov srčni krč mu je prerazal besede.

Oprjel se je roke Jute, se vzravnil, padel nato maza, vzdiknil se je izvil iz njegovih prsi!

— Juti! Hans Georg!

Zadnji Ravenau je cmahnil na svoje ležišče.

Zdravnik, ki je došel kmalu nato, je mogel konstatirati le smrt, ki je nastopila malo poprej.

Juta je sedela kot ohromela zraven smrtne postelje, Jeta Volgemut, ki je jokajoč zatisnila svojemu gospodu oči, je hotela odvesti Juto proč, a ta je molče zamajala z glavo.

Ni mogla pojmiti te strahote.

Prvikrat v življenju je videla umreti človeka. — in ta je bil edini, ki je bil avelan ž njo z vezmi krvi in sorodstva.

Tako jo je našel Goetz.

Odjahal je bil kar najhitreje iz Gerlachhausena, a došel je vendar prepozno. Poln prisrčne ljubezni in sočutja je prijel roki Jute ter jih potegnil z njenega blede obraza.

Kako mična je bila.

— Juta, draga Juta! — je rekel ginjen.

Globoka rdečica je pokrila njen obraz.

Spomnila se je zadnjih besed svojega starega očeta.

— Stari oče vas je zelo ljubil gospod Gerlachhausen. Željno je pričakoval vašega prihoda. Sedaj pa je odšel od nas brez vsakega slovesa!

Poljubil je njeno nežno roko, katere je hitro umaknila.

— Ali se je spomnil mene? Ali ni pustil nikakih naročil zame?

Zardela je, in on je videl to z nemiznim sroem

— Naročila — ne, a govoril je do zadnjega o vas. — Jaz — a povedala vam bom enkrat pozneje, kajti sedaj ne morem! Tako prestrašena sem in zbegana. Taka hitra smrt. Sedaj sem izgubila zadnjega svojega človeka.

— Pojdite k moji materi, v Gerlachhausen Juta, — jo je prosil nujno.

Ona pa je zmajala z glavo.

Hvala vam, jaz bom ostala tukaj, dokler ga ne poneso v grob.

— Potem mi dovolite vsaj, da opraviim vse, kar je treba opraviti v kratkem času! Marširaj bo padlo na vas, kajti sedaj ste gospodinja Ravenaua in Ghonrodeja.

(Dalje prihodnjik.)

MARY:

PRAVLJICA O SREČI

Vsak človek ima svojo srečo že ob rojstvu, določeno. V spanju se mu prikaže in mu pošepeta ime, za katerim jo bo našel; kajti vsaka sreča ima tudi svoje ime, kakor vsak človek, vsaka žival in sploh vse na tem in onem svetu.

Ko je Stefan nekoč spal pod košato lipo na domačem travniku, je prišla mimo njega Sreča, se sklonila nadenj in mu pošetala na uho: "Maja".

Od tistega popoldneva Stefan ni bil več srečen. Vedno je moral misliti na ime, ki ga je bil slišal v spanju, delo ga ni več veselilo, šel je po svetu kar naravnost vedno po državni cesti za srečo.

Srečal je med potoma ljudi, ki so hodili kakor za bleščeto besedo iz spanja. Sreči tega je bilo ime "ceklin", drugega se je imenovala: "slava", tretjega "delo" in nobeden, ki ga je vprašal za srečo, mu ni znal ničesar povedati, ker jo je iskal sam.

Nekoč, bilo je že mrzlo, je prišel v veliko mesto, kjer so praznovali kraljičino poroko. Po širokih cestah so drdrali okinčani vozovi in

mnogo ljudi se je izprehajalo po razsvetljenih ulicah.

Tudi Stefan je taval po vrvežu in ni vedel, kam bi se obrnil. Venomer je slišal okrog sebe klice: "Sedaj pridejo — kako je lega — a blede je —" Okrenil se je naglo in se zagledal v lice, ki ga je spremljalo vso dolgo pot, odkar ga je videl v snu, ki je hodil za njim skoro polovico svojega življenja.

"Izogni se vendar, neroda nerodna", je zavpil nad njim buče glas in trča roka ga je sunila, da je o mahnil in padel na trdi tlak.

Ko se je pobral in začudeno gledal okrog sebe, je bil voz s prelepimi kraljičino že daleč naprej in pomandranje cvetlice so ležale vele in prašne na gladkih tleh.

"Oprostite, koliko pa kličete kraljičino?" je vprašal prijaznega gospoda, ki ga je pomilovalno gledal. "Maja ji je ime!" — je odgovoril vijudni neznanec.

"Saj sem vedel..." je vdano potr dil Stefan in gledal za vozom, ki je pravkar zavozil okrog ostrega ovinka in ga nikoli več ne bo nazaj...

VELIKA SKRIVNOST ŽIVLJENJA

Ali imajo stanice dušo?

Profesor dr. Hans Driesch, znani dušeslovec v Lipskem, je imel predavanje, v katerem je obravnaval odnose med vitalizmom in parapsihologijo. Učenjak je izvajal med drugim:

Vsak živ organizem predstavlja zamotano množstvo stanic. Mehanisti so poskušali pojasniti razvoj živga bitja čisto mehanično. Embrionalni razvoj je najlažje spoznati na jajcu morskega ježa. Po oploditvi se razdeli jajčna stanica v dva dela. Vsak del razpade v poznejšem stadiju zopet v dva dela, tako da imamo najprej štiri, pozneje osem, šestnajst itd. delov. Te stanice se razvrstijo v skupine po določenih sistemih. Iz staničnih skupin nastane najprej črevo, potem okostje, slednjič ličinka. To je embrionalni stadij, ki živi že lastno življenje. Koliko stanic je potrebno za zgradbo kompliciranega organizma, je razvidno iz tega, da so našli pri človeku približno bilijon stanic. Kako zamotano je množstvo v razvrstitvi stanic, vidimo že pri človeškem okostju, kjer predstavlja vsaka koščica tipično razporejeno kompliciranost. In potem še množstvo stanic različnih organov in mišic.

Kako naj logično doumemo ta razvojni proces? Neka teorija, ki se nam vidi na prvi pogled zelo rektna, zatrjuje, da bi moglo biti jajce prav tako raznovrstno kakor celo telo, da so v jajcu posamezni deli le tako majčni, da jih ne moremo videti. Potemtakem bi bila v kurjem jajcu oblikovana že cela kokoš in bi bilo treba samo kemično pospešiti nadaljnji razvoj posameznih organov. Pri tej teoriji pa se nekaj ne ujema. Pupku lahko oddajemo nogo, deževnici pa glavo in oba organa bosta zopet zrastle.

Začnimo še enkrat z jajcem morskega ježa in ustavimo se pri stadiju, ko se je jajčna stanica že razcepila na dvojce. Po mehanični teoriji bi moral vsak teh dveh sa-

mostojnih delov stanic odgovarjati polovici telesa. Če uničimo en samostojni del stanic, bi se morala logično razviti samo ena polovica telesa, če je takšen razvoj vobče možen. Lahko pa gremo še dalje. Če so že štiri stanice, o katerih domnevamo, da odgovarjajo štirim četrtinam bodočega telesa, in če uničimo tri četrtine, bi se mogel iz preostale četrtine razviti samo četrti del telesa. Pokaže pa se nam naslednje dejstvo: Tudi iz polovične jajčne stanice se razvije cel morski jež ali cel pupek. Če pustimo obe polovici jajčne stanice, da se razvijata samostojno, dobimo dva morska ježa ali dva pupka, tako rekoč dvojčka.

Iz tega je torej razvidno, da čisto mehanistična razlaga ne zadostuje za umevanje tega fenomena, da živijo torej celice po svojih lastnih zakonih, in da se razvijajo na pobudo nekakšnega duši podobnega činitelja. Mehanistična biologija pa se da overiti tudi drugače. Če pojmuemo živi organizem kot stroj in če je ta stroj že v jajcu oblikovan do najmanjše potankosti, bi se mogel razviti le nepopoln stroj, ako bi odvezli jajcu nekaj njegovih vsebine. Manjkati bi mu morali gotovi sestavni deli. Iz poskusov z jajcem morskega ježa pa sledi, da ceio v napredujočem stadiju nastajanja stanic, torej tedaj, ko se je morda ena stanica razmnožila v tisoč stanic, lahko od vzamemo poljubno množico stanic, pa se kljub temu razvije popoln primerak morskega ježa, pupka ali kakega drugega bitja. To si lahko razložimo samo z domnevo, da ima vsaka živa stanica svoje lastne zakone. Organično življenje se torej ne da pojasniti niti fizikalno niti kemično.

Učenjak je mnenja, da obstoji velika skrivnost življenja v prav tej samo zakonitosti življenja, v njegovem poduveljenju in dopušča domnevo, da z razpadom stanice se ni konec vsega življenja.

POZOR, ROJAKI!

Iz naslova na lista, katerega prejmate, je razvidno, kdaj vam je naročnina padla. Ne čakajte taraj, da se vas opominja, temveč obnovite naročnino ad direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov.

CALIFORNIA

Fontana, A. Hochevar
San Francisco, Jacob Lashin

COLORADO

Denver, J. Schutte
Pueblo, Peter Cullig, A. Battist.
Salida, Louis Costello.
Walsenburg, M. J. Bayak.

INDIANA

Indianapolis, Louis Sanich

ILLINOIS

Aurora, J. Verbich
Chicago, Joseph Blich, J. Bevidé,
Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar.
Cicero, J. Faber.
Joliet, A. Anzel, Mary Bambica,
J. Zaletel, Joseph Hrovat.
La Salle, J. Spelich.
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago, Anton Kobal
Springfield, Matija Barborich.
Waukegan, Jože Zelenc.

KANSAS

Girard, Agnes Močnik.
Kansas City, Frank Žagar.

MARYLAND

Steyer, J. Černe.
Kittzmiller, Fr. Vodopivec.

MICHIGAN

Calumet, M. F. Kobe
Detroit, Frank Stular, Ant. Janezich.

MINNESOTA

Chisholm, Frank Goube, Frank Pucel.
Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula.
Eveleth, Louis Goube.
Gilbert, Louis Vessel.
Hubbing, John Fovis.
Virginia, Frank Hrvatic.

MISSOURI

St. Louis, A. Nabrojo.

MONTANA

Klein, John R. Rom.
Roundup, M. M. Panian
Washoe, L. Champa.

NEBRASKA

Omaha, P. Brodick.

NEW YORK

Gowanda, Karl Sternha.
Little Falls, Frank Masle.

OHIO

Barberton, John Balant, Joe Hiti.
Cleveland, Anton Bobek, Chaa.
Karliger, Jacob Resnik, Math.
Slapnik.
Euclid, F. Baht.
Girard, Anton Nagoda.
Lorain, Louis Balant in J. Kumle.
Niles, Frank Kogovšek.
Warren, Mrs. F. Raclhar.
Youngstown, Anton Kikelj.

OREGON

Oregon City, J. Koblar.

PENNSYLVANIA:

Ambridge, Frank Jakle.
Bessemer, Mary Hribar.
Braddock, J. A. Germ.
Broughton, Anton Ipavea.
Claridge, A. Yerna.
Conemaugh, J. Bresovec, V. Ro.
vanček.
Crafton, Fr. Machek.
Export, G. Prvitič, Louis Jupan.
Cic, A. Škerlj.
Farrell, Jerry Okorn.
Forest City, Math. Kamin.
Greensburg, Frank Novak.
Homer City to okolico, Frank Fe.
renchack.
Irwin, Mike Paushek.
Johnstown, John Polanc, Martin.
Korošeta.
Krayn, Ant. Tauselj.
Luzerne, Frank Balloch.
Manor, Fr. Demshar.
Meadow Lands, J. Koprivšek.
Midway John Zust.
Moon Sun, Fr. Podmillek.
Pittsburgh, Z. Jakše, Vinc. A. b.
in J. Pogacar.
Presto, F. B. Demshar.
Reading, J. Poudra.
Steelton, A. Hren.
Unity Sta. in okolico, J. Škerlj.
Fr. Schifrer.
West Newton, Joseph Jovan.
Willock, J. Peternel.

UTAH

Helper, Fr. Kreha.

WEST VIRGINIA:

Williams River, Anton Svet.

WISCONSIN

Milwaukee, Joseph Trautk in
Jos. Koren.

Sheboygan, John Korman.

WEST ALLES:

Frank Skok.

WYOMING

Rock Springs, Louis Tausch.
Diamondville, P. Lambert.

25. novembra:
Europa, Cherbourg, Bremen

26. novembra:
Mauretania, Cherbourg
America, Cherbourg, Hamburg

28. novembra:
Saturnia, Trst
Homeria, Cherbourg
Deutschland, Cherbourg, Hamburg

29. novembra:
Cleveland, Cherbourg, Hamburg

3. decembra:
Aquitania, Cherbourg
President Harding, Cherbourg, Ham.
burg
Hamburg, Cherbourg, Hamburg

4. decembra:
Stuttgart, Cherbourg, Bremen

5. Paris, Havre
Bremen, Cherbourg, Bremen
Olympic, Cherbourg
Augustus, Napoli, Genova

6. decembra:
Leviathan, Cherbourg

10. decembra:
Vulcania, Trst
Berengaria, Cherbourg
George Washington, Cherbourg, Ham.
burg
Conte Biancamano, Napoli, Genova

11. decembra:
Berlin, Boulogne Sur Mer, Bremen
Roma, Napoli, Genova

12. decembra:
De de France, Havre
St. Louis, Cherbourg, Bremen

15. decembra:
Europa, Cherbourg, Bremen

16. decembra:
Mauretania, Cherbourg

17. decembra:
President Roosevelt, Cherbourg, Ham.
burg
New York, Cherbourg, Hamburg

18. decembra:
Dresden, Cherbourg, Bremen

23. decembra:
Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg

24. decembra:
America, Cherbourg, Hamburg

26. decembra:
Bremen, Cherbourg, Bremen
Milwaukee, Cherbourg, Hamburg

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih:

PARIS 5. dec. 21. dec.
(4 P. M.) (4 P. M.)

Ile de France 12. dec. 6. febr.
(10 P. M.)

Najkrajša pot po Sloveniji. Vsak je v posebni kabini s vsemi modernimi udobnostmi. Pijača in slava francoska kuhinja. Izredno nizke cene. Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

FRENCH LINE
19 STATE STREET
NEW YORK, N. Y.

KDOR ŽELI PREŽIVETI BOŽIČNE PRAZNIKE med SVOJIMI v STARI DOMOVINI

je vabljen, da se pridruži enemu naših skupnih izletov. To leto priredimo še dva skupna izleta:

Po FRANCOSKI PROGI s parnikom

"ILE DE FRANCE"

preko Havre:

VELIKI BOŽIČNI IZLET
dne 12. decembra 1930

Po COSULICH PROGI z motorno ladjo —

"VULCANIA"

VELIKI BOŽIČNI IZLET
dne 10. decembra 1930

NA OBISK V STARO DOMOVINO —

zamore potovati vsak ameriški državljan in pa tudi vsak nedržavljan, ki je postavnim potom došel v to deželo.

Za cene, za pojasnila in navodila glede pólnih listov, vizejev, permitov itd., pišite na najstarejšo slovensko tvrdko, preko katere so že sto in sto-tisoč potovalj v popolnem zadovoljstvu. Vsled 40 letne prakse v tem poslu Vam lahko jamči za dobro in solidno postrežbo in pa, kar je najvažnejše, da boste o vsem točno in pravilno poučeni.

Sakser State Bank

82 CORTLANDT ST., NEW YORK

Tel. Barclay 0380

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,